

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2727

Vragen van het lid **Boulakjar** (D66) aan de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening over *Microsoft datacentrum zonder bouw- en stikstofvergunningen* (ingezonden 28 februari 2023).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) (ontvangen 30 mei 2023).

Vraag 1

Is de Minister bekend met het bericht «Microsoft bouwt al een jaar aan een datacentrum zonder bouw- en stikstofvergunningen»?¹

Antwoord 1

Ja, daar ben ik mee bekend.

Vraag 2

Hoe is het mogelijk dat het bedrijf Microsoft kan doorbouwen zonder bouw- en stikstofvergunningen, terwijl de bouw van 100.000 woningen vertraagd wordt door het wegvallen van de bouwvrijstelling?²

Antwoord 2

Door het vervallen van de bouwvrijstelling moet voor Microsoft alsnog worden beoordeeld of 1) er een natuurvergunning nodig is en deze verleend kan worden of 2) dat deze niet nodig is en de werkzaamheden zonder vergunning kunnen worden voortgezet. Het bevoegd gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving is provincie Noord-Holland. De omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en omgevingsdienst Noord-Holland Noord voeren deze taken gemandateerd namens de provincie uit. De omgevingsvergunning is inmiddels op 19 april jl. verleend. De vergunning is nog niet onherroepelijk. De provincie geeft aan dat het risico van het bouwen, vooruitlopend op de onherroepelijke omgevingsvergunning, bij Microsoft ligt. Dat risico is dat bijvoorbeeld de bouw wordt stilgelegd, indien de vergunning door de rechter wordt vernietigd. De keuze om in die situatie te gaan handhaven en op welke manier ligt bij het bevoegd gezag (provincie Noord-Holland).

¹ Microsoft bouwt al een jaar aan een datacentrum zonder bouw- en stikstofvergunningen – NRC

² Bijna honderdduizend woningen vertraagd door wegvallen «bouwvrijstelling» – NRC

Vraag 3

Wat zijn de gevolgen van de stikstofuitstoot van het bouwproject op de nabijgelegen natuur?

Antwoord 3

Wanneer het niet is uit te sluiten dat een project leidt tot significant negatieve effecten voor een Natura 2000-gebied moet een natuurvergunning worden aangevraagd. Op basis van aangeleverde gegevens door Microsoft is beoordeeld door de omgevingsdienst van provincie Noord-Holland of sprake is van nadelige effecten op de nabijgelegen natuur en of er aan de hand daarvan een natuurvergunning nodig is op basis van de Wet natuurbescherming (Wnb) en zo ja of die vergunning kan worden verleend. Het bevoegd gezag provincie Noord-Holland heeft op 19 april jl. de omgevingsvergunning verleend en daarin geconcludeerd dat er geen sprake is van een vergunningplicht op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb voor het oprichten en exploiteren van het datacentrum, omdat er geen toename plaatsvindt van de stikstofdepositie die op grond van een eerdere milieutoestemming voor die locatie was toegestaan en als referentiesituatie geldt (intern salderen).

Vraag 4

Heeft Microsoft een uitzonderingspositie voor wat betreft bouw- en stikstofvergunningen?

Antwoord 4

De provincie geeft aan dat de start van de bouwwerkzaamheden door Microsoft is toegestaan op basis van twee gedoogbeslissingen³ die de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied heeft genomen. Het gaat om een gedoogbeslissing om te mogen starten met bouwen en een gedoogbeslissing om te mogen starten met bouwen van een onderstation ten behoeve van het datacentrum. De provincie geeft aan dat een beslissing tot gedoog alleen wordt genomen als er concreet zicht is op legalisatie (in dit geval het verlenen van de omgevingsvergunning). Dit is in lijn met de landelijke handhavingsstrategie⁴.

De gedoogbeslissingen zijn verleend vóór de uitspraak van afgelopen november door de Raad van State over het project «Porthos». Uit die uitspraak bleek dat de stikstofdepositie over de gehele bouwfase moet worden beoordeeld. Daarop is Microsoft verzocht deze informatie alsnog aan te leveren. Dit heeft Microsoft gedaan en deze informatie is door omgevingsdiensten Noordzeekanaalgebied en Noord-Holland Noord beoordeeld. De omgevingsdienst Noord-Holland Noord voert namelijk de VTH-taken namens de provincie, het bevoegd gezag, uit op het gebied van de Wnb (Wet natuurbescherming), waaronder de depositie van stikstof. De omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied voert deze taken uit op het gebied van de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) op gebied van «oprichten en in werking hebben van een inrichting» («milieu»), «bouwen van een bouwwerk» («bouw») en «het gebruik in strijd met het bestemmingsplan» («ruimtelijke ordening»). Een oordeel over de definitieve vergunning of het stilleggen van de bouw is pas gegeven nadat de aanvullende informatie was beoordeeld. De gedoogbeslissingen golden daarom nog steeds.

Zoals vermeld in mijn antwoord op vraag 2, is de omgevingsvergunning inmiddels op 19 april jl. verleend. De vergunning is nog niet onherroepelijk.

Vraag 5

Kan de Minister uiteenzetten wat de rol van het Rijk, de provincie Noord-Holland en de gemeente Hollands Kroon is bij het vergunnen en het toezicht houden op de bouw- en stikstofvergunningen met betrekking tot het datacentrum van Microsoft?

³ Provinciaal blad Noord-Holland (2021 en 2022), zaaknummers 10408307 en 10504046

⁴ Landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (2022)

Antwoord 5

Het Rijk heeft als kadersteller (nationale wetgever) geen rol bij de uitvoering van vergunningverlening en het toezichthouden op de bouwvergunningen en doorgaans ook niet bij natuurvergunningverlening. Wel stuurt het Rijk actief op een aantal grote impactvolle ontwikkelingen, bijvoorbeeld hyperscale datacentra. Via een AMvB leggen we in nationale regels vast dat er, buiten twee uitzonderingslocaties, nergens meer nieuwe hyperscale datacentra gerealiseerd mogen worden.

Door het totaal vermogen van alle stookinstallaties van het datacenter van Microsoft zijn dit zogenaamde IPPC-installaties (grotere industriële bedrijven die vallen onder de Richtlijn industriële emissies), de provincie Noord-Holland is het bevoegd gezag. De provincie heeft de vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) gemandateerd aan de omgevingsdiensten Noordzeekanaalgebied en Noord-Holland Noord. De omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied voert deze taken uit namens het bevoegd gezag, de provincie Noord-Holland, op het gebied van de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). In dit specifieke geval gaat het om de VTH-taken voor de activiteiten « oprichten en in werking hebben van een inrichting » («milieu»), « bouwen van een bouwwerk » («bouw») en « het gebruik in strijd met het bestemmingsplan » («ruimtelijke ordening»). De omgevingsdienst Noord-Holland Noord voert de VTH-taken namens de provincie uit op het gebied van de Wnb (Wet natuurbescherming).

De gemeente Hollands Kroon is geen bevoegd gezag. Maar omdat het datacenter is gelegen in deze gemeente, is de gemeente volgens de Wabo wettelijk adviseur bij het vergunningverleningsproces.

Vraag 6

Zijn er redenen om aan te nemen dat Microsoft de bouw- dan wel stikstofvergunningen niet rond krijgt? Mocht Microsoft de vergunningen niet krijgen, wat gebeurt er dan met het bouwproject?

Antwoord 6

De gegevens over stikstofuitstoot heeft Microsoft ingediend en de omgevingsdiensten hebben aan de hand van de aangeleverde gegevens door Microsoft beoordeeld of een natuurvergunning nodig is en zo ja of die vergunning kan worden verleend, en onder welke condities. Mocht Microsoft de vergunning niet rond krijgen dan is het aan provincie Noord-Holland als het bevoegd gezag om te beslissen hier op te handhaven en op welke manier. Zo kan provincie Noord-Holland bijvoorbeeld beslissen of de bouw stilgelegd wordt of dat het gebouwde niet in gebruik wordt genomen. De provincie en de omgevingsdiensten volgen hierbij het vastgestelde regionale uitvoerings- en handhavingsbeleid, dat is gebaseerd op de landelijke handhavingsstrategie. Zoals vermeld in mijn antwoord op vraag 2 is de omgevingsvergunning is inmiddels op 19 april jl. verleend.

Vraag 7

Heeft de niet-vergunde stikstofuitstoot bij het bouwproject van Microsoft effecten op de vergunningverlening van woningbouw in de omgeving? Of op de vergunningverlening van andere bouw?

Antwoord 7

Op aangeven van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord heeft dit project geen effecten op andere projecten in de omgeving. Elk beoogd project, of dit nou om boeren in de omgeving, of om Microsoft gaat, wordt getoetst aan dezelfde wet- en regelgeving. Ieder bedrijf of initiatiefnemer dient daarbij afzonderlijk aan te tonen dat het voldoet aan de beoordeling van de stikstofuitstoot op Natura2000-leefgebieden tijdens de aanlegfase en ingebruikname van een project. Zoals vermeld bij vraag 2 zijn de gegevens over stikstofuitstoot door Microsoft ingediend en is de omgevingsvergunning inmiddels op 19 april jl. verleend.

Vraag 8

Zijn er meer (grote) bouwprojecten die niet voldoen aan de bouw- dan wel stikstofvergunningen? Zo ja, wat gaat u hier aan doen? Zo nee, zou u hier een onderzoek naar willen instellen?

Antwoord 8

De provincies en gemeenten hebben als bevoegd gezag zicht op bouwvergunningen, en de provincies op natuurvergunningverlening. Ik vertrouw erop dat provincies en gemeenten de taken op het gebied van vergunningverlening goed uitvoeren. Het Ministerie van LNV laat komend jaar samen met de betrokken departementen en provincies onafhankelijk een onderzoek uitvoeren naar de wijze waarop bevoegde instanties invulling geven aan toezicht en handhaving van natuurvergunningen op grond van de Wnb voor wat betreft stikstof. Hiermee ontstaat inzicht in eventuele knelpunten en ook in de mogelijkheden om die op te lossen.